

РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Л.В. ВОЗНЕНКО, аспірант кафедри політичних теорій

Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса, Україна

Для України євроінтеграція – це можливість модернізувати економіку, подолати технологічне відставання, залучити іноземні інвестиції та новітні технології, створити нові робочі місця, підвищити конкурентоспроможність вітчизняних виробників та закріпитися на світових ринках, особливо на ринку ЄС. Як невід'ємна частина Європи, Україна наслідує модель соціально-економічного розвитку, що панує в провідних країнах Європи. Політичні переваги інтеграції України до ЄС пов'язані зі створенням надійних механізмів політичної стабільності, демократії та безпеки. Наближення до ЄС – це гарантія, а виконання його вимог – інструмент розвитку демократичних інституцій в Україні.

В історичній ретроспективі місцеве самоврядування як специфічне суспільно-правове явище в усьому світі і особливо в Україні служило своїй появі та було перевірено на практиці в селах і містах, але сьогодні повноваження місцевого самоврядування ще не відповідають достатнім розвитком на інших рівнях.

Основним вектором розвитку України у ХХІ столітті є віха закладання основ правового громадянського суспільства. Відомо, що найкращим середовищем для повноцінного життя і розвитку особистості, в якому всі члени суспільства є вільними і рівноправними, є громадянське суспільство, оскільки в ньому навіть одна людина є вищою цінністю. Таке суспільство і держава, яка здійснює свій вплив через право, повинні враховувати пріоритет інтересів кожної особи [3].

Найважливішим елементом системи підтримки є суб'єкти, які є носіями традицій та інших важливих соціальних цінностей і приводять у рух всю систему. Усіх суб'єктів, які беруть участь у реалізації та захисті прав людини і громадянина, можна поділити на тих, на яких покладено охоронну функцію від імені держави, та тих, які виконують цю функцію як інститути громадянського суспільства.

На нашу думку, роль органів місцевого самоврядування в реалізації конституційних прав людини полягає у створенні таких умов, за яких людина може максимально реалізувати свої конституційні права.

Місцеве самоврядування може забезпечити додаткові внутрішні стимули для саморозвитку, підвищення активності населення у вирішенні життєво важливих питань розвитку суспільства. Визначення методів та умов ефективної організації місцевого самоврядування в інтересах подолання системної економічної кризи, стабілізації та підвищення якості життя всіх верств населення потребує ґрунтовного аналізу організаційно-правових засад управління в системі самоврядних структур [2, с. 125].

Якщо громади є територіальною основою місцевого самоврядування, то регіональні адміністративно-територіальні одиниці (області та райони) мають стати територіальними одиницями, які фактично збалансують загальнодержавні та місцеві інтереси. А це стане запорукою формування справжнього європейського місцевого та регіонального самоврядування та ефективної державної влади в Україні.

Цілком очевидно, що держава і самоврядування разом виконують одне головне спільне завдання – реалізують суспільний інтерес. Але якщо самоврядування забезпечує реалізацію інтересів територіальних громад в широкому масштабі, то влада повинна враховувати потреби всіх територіальних одиниць. При цьому сутність самоврядування визначається як держава парламентського типу, в якій відсутня централізована система підпорядкування нижчих представницьких органів вищим. Крім того, немає поняття «вище і нижче» як таке. Отже, основним принципом є самостійність територіальних одиниць та їх владних структур, які обмежені не вищим органом, а лише законом.

Демократизація влади – це не данина моді, не політична констеляція, а потреба підвищення її ефективності, що веде, в тому числі, до децентралізації [1]. Демократизація влади має відбуватися насамперед через перерозподіл повноважень і ресурсів між центром і місцевою владою на користь територіальних громад. Місцева влада на разі має можливість продемонструвати свою здатність брати на себе додаткові повноваження і, звісно, додаткові навантаження та відповідальність. Це реальний потенціал для ініціативи місцевої влади та її керівників, один із найважливіших шляхів розвитку нашої країни та підвищення добробуту всіх людей. При такій організації влади місцеве самоврядування не є конкурентом державних органів, а їх найважливішим і рівноправним партнером, який також забезпечує громадянам права і свободи, честь і гідність місцевого самоврядування є справді важливими для держави, особливо в умовах європейської інтеграції.

Література:

1. Голенко В. Потрібні зміни, а не імітація. *Народний депутат України*. 2007. № 2(26). С. 64-65.
2. Лукашова В. Європейські принципи управління в системі місцевого самоврядування: організаційно-правовий аспект. *Право України*. 2006. № 8. С. 123-126.
3. Темченко В. Функції держави із забезпечення прав людини у ринковій економіці. URL: <http://pravoznavec.com.ua> (дата звернення: 25.01.2023)